

KERESZTES VITEZ.

KNY-18-00044

A V A G R

A' Szent Keresztnek világ-bíró Zászlója alá meg-
térő, és KRISTUS bélyegit testén viselő, s-azokban
méltán dicsekedő;

Néhai Méltóságos, és Nagyságos Gróff,

V A R - H E G Y I

KERESZTES
MARTON

U R N A K

Tekéntetes Küköllő Vár-megyének érdemes
Feő Ispánnyanak, &c.

HALOTTI DICSIRETE.

Mellyet

Azon nagy Kereszttyénségű Méltóságos Urnak
fenn maradandó emlékezetire, és fok jámborok tanúságára
élő nyelvel mondott, a' JESUS Tárfaságának Templomában,

Kolos-Váratt;

Azon JESUS Tárfaságából - való

P. G Y A L O G I J A N O S

1728. dik Esztendőben, Böjt - elő - Havának

19. Napján.

420

KNY-18-00044

Sacer Textus, ad Galatas cap. 6.

vers. 14. & 17.

Mihi autem absit gloriari, nisi in CRUCE DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. De cætero nemo mihi molestus sit: ego enim stigmata DOMINI JESU in corpore meo porto.

En tőlem pedig távul legyen dicsekednem, hanem csak a' mi Urunk JESUS KRISTUS KERESZTEBEN, ki által nékem a' világ meg feszítettett, én-is a' világnak. Ez után senki nekem bántásomra ne legyen, mert én az Ur JESUSnak bélyegit az én testemen hordozom.

Zent AGOSTON Doctör fontolván az előhozott Apostoli igéket: ha, ugymond, a' KRISTUS bölcsességének mélységét magasztalná a' nagy Apostol; ha szállana hatalmáról, fölségéről, minden nevek fölött való NEVÉRŐL, csuda nem volna; a' KERESZTEBEN mit látott? *Ubi mundi Philosophus erubuit, ibi Apostolus thesau-*

Serm. 20.
d. verb.

422 *rum reperit* : a' hol a' világ bõltse szemeit bé-húnnya,
ott az Apostol el-rejtett kintsre akadott.

Ugyan-is mit láttál te , választatnak edénye! mit
tapasztaltál a' KERESZTBEN , avagy halál eszköze-
ben dicsekedésre , s-nem inkább halgatásra méltót ? Ha
a' KERESZT-Fát tekéntem, úgy tetszik, tanácsosb vol-
na szemeimet bé húnynom inkább , hogy sem fel nyit-
nom , hogy szemeim ablakán a' Halálnak , és olyan
halálnak képe bé ne lépjen. Ha pedig azon fekvő vér-
be kevertetett lelkem Jegyesét szemlélem, ah! job hal-
gatnom , job meg némúlnom ; kicsoda az , ki az eő
Szerelmeséről hallani , nem hogy hirdetni kívánná,
mire jutott ? mint végezték ki a' világból gyilkosok-
nak készíttetett halállal ? Meg hallják ezt Romában,
és mit mondanak? Füleikbe esik amaz politicus vilá-
bíró Nemzetségeknek ; gondolod e' , térdet fejet hajta-
nak annak mint Istennek , kinek ily szomorú , és gyá-
szos esetit meg hallják ? Vagy én igen meg vétkezem,
vagy te bizonyosan valamit tapasztalsz a' mi Urunk
JESUS Krístus KERESZTEBEN oly ékezt , mely sze-
meidet paraditsomi gyönyörűséggel bé töltse ; oly te-
kéntetést és érdemezt , mely lelkedet álmélgodásra ma-
gasan emellye ; gondolkodásra oly kedvest , hogy em-
lékezetedből ki nem eshetik , nyelveden lépes méz
gyanánt forogjon arról való discursus, beszélgetés. Ki-
nek kinek (ugymond) ott járjon a' szíve, a' hol fek-
szik a' kintse ; dicsekedgyen , mulassa magát abban,
a' ki mit kedvell ; *En töllem távúl légyen dicsekednem ,*
hanem

hanem csak a' mi Urunk JESUS KRISTUS KERESZTEBEN.

Szent Pál irásiban valamenyiféle találom fel ezt a' főt : *ABSIT*, *Távúl legyen* (találom fel pedig tizen-háromszor) mindenkor nagy dolgok között téfzen comparatiót, két ellenkező dolgot egy-más mellé téfzen. *Quid ergo dicemus? nunquid iniquitas apud Deum? ABSIT.* Mit mondunk azért? nem de az Istenél hamisság? *Távúl-legyen.* Az Isten, igazságnak Istene; a' naphoz férhet szeplő, mocskok; a' kristály tükörhöz homály; az Istenhez hamisság férhesse? *ABSIT.* A' keresztyén testől mely megszűz kőll távoztatni a' paráznaságot, mérő serpenyűbe fontollya e' két Nevet: KRISTUST, és a' Parázna személyt: *Tollens ergo membra Christi, faciam membra meretricis? ABSIT.* Vévén azért a' Kristus tagjait, a' kurva tagjaivá tégyem e'? *Távúl-legyen.* Mely szó-járásával, stylussal, illetlen consequentiákat szokott előhozni, melyekről a' keresztyén fűleknek nem képes csak hallanyi-is, nem hogy azokat beszédbe, és deliberatióba elő-venni. Nem külömben a' fel-vőtt tanításban, két külömböző dolgokat egy-más mellé tévén, a' Kristus KERESZTIT, más felől a' dúcsófséget, mely ember szívébe tünhetik még a' lelkiekből-is; hogy ez a' KERESZTNEK dúcsófségét fel érje? *ABSIT, Távúl-legyen.* Valamikor, ugymond, az mi Urunk JESUS Kristus KERESZTEROL fenn-forog a' beszéd, akkor valamiről máfról gondolkodni, vagy beszédbe (nem mondom hasonlításba) venni, keresztyéntől pókede-

Rom. 9.
14.

1. Cor. 6.
15.

424

1. Cor. 1.
24.

Gen. 48.
22.

S. Bern.
Ep. 109.
ad Innoc.
Pont.

lem, Apostoltól szentség-törés. Am-bár a' Sidók előtt
légyen *botránkozás*, a' Pogányoknál tartásék *esztelen-*
ségnek; de minékünk *Dei virtus*, & *sapientia*, léfzen
Istennek ereje, és böltsesége; léfzen a' keresztyén Anya-
szentegyháznak egyedül-való koronája, ékelsége, örök-
sége, mellyet, a' több Vallásoktól ki válván, hagyott
az eő Anyaszentegyházának Krisztus, ugymint bonum
aquisitumot, vérivel nyert örökséget, mondván Já-
kobal: *Do tibi partem unam extra fratres tuos, quam*
tuli de manu Amorrhæi in gladio, & arcu meo; Adok né-
ked egy részt az atyád-fiain kévül, mellyet nyertem az
Amorrhæus kezéből fegyveremmel, és kéz-újammal.

E' meg böcsülhetetlen örökségben hogy tudgyál
dicsekedni kegyes Halgató, fontold meg a' hármas
okokat, mellyekből allattya a' Szent KERESZTNEK
dücsősését e' mái Prædikátzio a' mézzel-folyó Doctör-
ral: *Tria quedam præcipua in hoc opere salutis nostræ*
(Cruce) intueor: formam humilitatis, mensuram cha-
ritatis, & redemptionis sacramentum. Ebben az üdvössé-
günk munkájában hármat fő-képpen szemlélek: az aláza-
toságnak példáját, a' szeretetnek nagy voltát, és vált-
ságunk mélylységes titkát.

Mit mondgyak felőled, előttünk fekvő néhai
KERESZTES VITEZ, Méltóságos, és
Nagyságos Várhegyi Gróff **KERESZTES**
MARTON Ur, Tekéntetes Nemes küköl-
lő Vár-megyének érdemes Fő Ispannya?

most

most helyén hagyod az Apostoli sententiát a' Krisztus KERESZTE felől, minek-utána testeden békével hordozott sebeket, mint valami aranyas palástal (a' mint reméllem) el-borította a' lelkednek meg adattatott *gloriae pondus*, dűcsőfőségnek nagy volta; hogy a' kiben *bővelkedtenek a' Krisztus szenvedési, fellyeb-bővelkedgyen a' Krisztus által való vigasztalás*. Egy kereszten ketten feküdtetek. A' Világ néked hátat mutatott; te-is a' Világnak. Mit mondgyak? a' KERESZTHEZ, és Keresztyén Anyaszentegyházhoz való példás meg-téréfed által követted a' Krisztus alázatofságát: *Formam humilitatis*; testeden hufzon egy esztendőig hordozott Krisztus bélyegi által, a' szeretnek meg tömött, meg rázott, és ki-folyó mértékét el vetted: *Mensuram charitatis*; és lelkedet halálod oráján a' Krisztusnak ajánlván, fel-találtad az örök váltságot: *Sacramentum redemptionis*. E' léfzen prædikáziómnak határozott czéllya; ez a' hármas kút-fő, melyből a' M. Gróff Ur dicsíretinek folyami erednek. Mellyeknek hallására figyelmetefséget a' K. Halgatóktól kívánok.

2. Cor. 4.
17.
2. Cor. 1.
5.

A' KERESZT szárnyai alá jőni, nem egyéb, hanem az *alázatofságnak* iskolájába fietni, és leg elsőben is meg-tanulni Krisztus Urunk véghetetlen maga meg alázását, engedelmeségét *usque ad mortem, mortem autem CRUCIS*, az halálig, a' KERESZTNEK haláláig pedig. Ez vólt az az Apostoli dicsfekedésre méltó első tudomány, mely Szent Pált a' KERESZTHEZ egészen csatolta, látván ki függött azon? ki szenvedett?

Phil. 2. 8.

Phil. 2. 6.

A' ki nem isméri Sz. Pállal , Krisztusban az *Isteni ábrázatot* , fölséget , hatalmat ; nem tudja meg bőcsüllen , a' mit értünk fel vőtt , a' *szolgai ábrázatot* , sem , mi legyen a' KERESZT ? és KERESZTNEK halála ? meg nem foghattya ; azért-is nem csuda , ha keresztyéni dicfekedésre méltót nem lát abban a' Jelenben ; ha nem tudja , mineka' Jele az ? Valaki az Istennek Egyetlen Egyét *Tömjénnyel* nem tiszteli , mint Istent , hogy ? s-mint foghattya meg mi legyen a' *Myrra* ? a' meg romolható test , melyben óltózott ; a' megromolhatatlan fölség , Istenség , melyből *Exinanivit semetipsum* : ki üresítette önnön-magát ? A' ki szolga , *szolgai ábrázatot* magára nem vállalhat , és mivel meheffen alá , s-alá , nem látta , nem találta helyét . Fejedelem , koronás Monárka , csak meg vallyá azt maga felől , mikor Istennel beszéll : *Ego servus tuus , & filius ancillae tuae* : En a' te szolgád , és szolgálódnak fia . A' *szolgai ábrázat* mutatta meg honnét ? és miből ? és menyire aláta meg magát édes Meg-Váltónk , a' Kerubimok vállairól a' barmok lábaihoz (ô véghetetlen alázatosság !) sótt az *halál*ig , a' KERESZTNEK *halála*-ig pedig .

Psal. 115.
16.

Phil. 2. 8.

Ez vala az a' kis Mustár mag , a' Krisztusról , és annak KERESZTÉRŐL való tudomány , eredetiben oly kicsiny , és alázatos , hogy szeméremnek állítanak e' világ börtnei arról kérdést-is tenni ; de kezdgye csak maga tüzes erejét , világ-hóldító hatalmát meg ismértetni ez a' csudálatos mag ; el-jő az údó , midőn fel nő , és fáva

léfzen , melyről az egész világ ének-szóval kiáltani fogja :

- - - *Inter omnes
Arbor una nobilis ,
Sylva talem nulla profert
Fronde, flore ,germine.*

Fortuna-
tus Venā
tius in
Hym. de
S.Cruce.

El jő az üdö , midőn annak ki-terjedett ágaira az égi madarak , világ Urai , hatalmasi, bölcsői, országostól fognak röpülni ; Constantinusok , Heracliusok , Magyar GEJZAK, a' KERESZTNEK ágain meg telepednek ; nap-keletet , nap-nyugottát szárnyainak árnyékával bé fődözi, és a' meg-fészítettett Krisztusról énekelni fogja az egész Anyaszentegyház: *Annak árnyéka alatt, a' kit kívántam, meg telepedtem , le ültem.*

Cant. 2. 3

Ez a' mi égi Madarunk , a' Méltóságos Gróff, jól látván, hogy a' hol a' KERESZT, ott a' Krisztus, ott az üdvösség, ott az alázatosság iskolája a' Krisztus lábainál ; lelki szárnyaival fietett bé az Anyaszentegyházban, követni a' Krisztus alázatosságát , meg-köszölni a' KERESZTNEK , és poenitentiának gyümölcseit. Ki-is friss emlékezetben tartván a' Szent Léleknek intését : *Quanto magnus es, humilia te in omnibus ; Mentől nagy vagy , alázd-meg magadat mindenenekben :* midőn a' Nemes Ország képében dűcsőséges követséget visel a' Főlséges Udvarhoz 1709 dik Esztendőben , és az Első JOSEPHUS Római Császártól, és koronás Fejedelmunktől GROFFI Titulussal meg tiszteltetvén , Familiáját Fő emberi Nemes rendből Gróffi méltóságra emeli :

Ecclesi. 3.
20.

mentől magasban fel-ment, annál inkább kívánta a' Meltóssággal a' poenitentiát, a' dűcsősséggel a' KERESZT-nek alázatotságát őszve kapcsolni; és ahoz magát alkalmaztatván, a' mit ugyan ott alább mond a' Sz. Lélek: *Altiora te ne quaesieris, & fortiora te ne scrutatus fueris*: meg-térése után soha az hitnek, és Religiónak dolgaiban nem hogy kételkedni, de vizsgálódni sem akar-vala, noha külömben szép elméjű Ur; tudván, mentől szemesbek a' bódlog Kerubimok, annál inkább el-födőzik orcájokat, és szárnyokat le-eresztik, midőn az Seregek Ura szól, *Cum fieret vox super firmamentum, quod erat super caput eorum, stabant, & submittabant alas suas*. Amaz Anyaszentegyházbeli Kerubim szintén meg tántorodék, a' midőn az hithez a' testi látást kívánta mondván: *Nisi videro*. Dűcsősséges Tanítvány! ha az hitnek titkait ilyen próba-köre szűkség bocsátanunk, hogy? s-mint tér meg a' Világ? hogy leszzen *Egy Hit, egy Keresztség?* Te magad ha ma-holnap Indiákban fok pogány elmés Nemzetségek között hirdetni kezded az egy Istent, ki személyében három: az második Személynek meg-testesülését, és halálának érdemét; ha néked-is azt felelik, *nisi videro?* mitévő lélszsz? Ha a' szent áldozatról, az óltári Szent-ségről hallják Apostoli tanításodat, hogy a' kenyér, s-bor színe alatt maga az édes JESUS valósággal jelen-van; azonban a' sereg közepéből egy valaki fel-kiáltana; *Nisi videro*. Mit fogsz arra felelni? és ha azoktól meg kívánod az hitben való engedelmeiséget, te-is a' men-nyei

bid. v.
21.

zech. 1.
25.

o. 20. 25.

ph. 4. 5.

nyei Kerubimokkal , mikor az Isten szól , az egész Apostoli Collegium bizonyította a' Krisztus fel-támadását , elmédnek szárnyait ereszd-le , és nagy alázatossággal mondgyad : *Dominus meus , & Deus meus : En Uram,* Jo. 10. 2 s-én Istenem.

A' ki egyszer a' KERESZTnek járom-szege alá maga nyakát meg-alázta , minél mélyebben meg-veti az alázatosságnak fundamentomát , annál magasban gyarapodik , és nevelkedik annak lelki épülete. Nagy lelki épületeket földhöz vér a' kevélység , kicsinyeket nagyra nevel az alázatosság , Anyaszentegyházhoz való fiúi engedelmeség , és szó-fogadás ; a' *szó-fogadó fér-* Prov. 2 fia *szóll győzedelmeket ;* annyira öszve-kapcsolva vagy on a' lelki győzelem az engedelmeséggel , hogy a' megígirt koronához nem juthatunk , hanem ha *törvény* 28. *szérínt* hadakozunk. *Non coronatur , nisi legitimè certaverit.* 2.Tim. 5. Sokan tartanak bűntöt , de nem *törvény szerínt ;* poenitentiát , de nem *törvény szerínt ;* és azért nem ők az ördögöt , hanem őket a' kevélység lelke meg bírja , mikor a' Catholica Gyülekezetnek kívüle kapja a' harczon. Meg nem ijésztí a' Setétség Fejedelmét az olyan lelki hadi keszűlet , mellyet nem vezérel a' Hit , mely csak EGY. Kaczagja azt a' bűntöt , a' mellyet az Eph. 4. 5 Anyaszentegyházról való el-pártolás hozott bé ; azt a' Soltárt , mellyet fűjdogal a' Pápát gúnyoló nyelv ; azt az alamisnát , mely a' fel-dúlt Ecclésiák jószágiból ösztogattatik ; azt a' köny-hullatást , és poenitentiát , mellyet gyónás nem követ ; az olyan alázatosságot , mely

az ő Pásztorának fejet nem hajt. Neveti a' tanítóknak álmodlanságit, hirdetőknak mellyök-fülladozását, Doctoroknak veréjtékít, kik a' bért fel vészik, *docentes, quæ non oportet*. Számba nem vétetnek azoknak lépési (mint Szent Jóbé) a' mennyei Secretariában, kik tengeren-túl vándorlanak, hogy meg-hamisíttatott új új Bibliákat hozzanak-bé, mellyekkel az Isráél kútait mér-gesítsék. A' mi az ördögön bizonyos győzedelmet vé-
 it. 1. 11. tizen, az egy hitnek engedelmeisége. *Hæc est victoria, quæ vincit mundum, Fides nostra*. Ez a' győzedelem, mely meg-győzi a' világot, az mi Hitünk, és attól eleinkbe adatott *törvény-szerint* való viadal. Még, ha szolgai ábrázattyához állunk, a' Krisztus halálának áldozattya-is nem lőtt volna foganatos az engedelmeiség
 ob. 14. 16. nélkül, mellyel fel-vállalta a' Keresztet, *factus obediens usque ad mortem*: lón engedelmes halál-ig.
 Jo. 5. 4. ill. 2. 9.

Hogy azért ne láczatnék a' M. Gróff csak a' levegő ég ellen csatázni, hanem *legitimè, törvény szerint*: bődög menny-országért viaskodnék, szükséges volt a' Szent KERESZT zárlója alá jöni, a' hová hía-vala a' M. Gróffot e' mái napiglan fenn-maradott Apostoli successio, az hit ágazatiban való egygyeség, a' tudománynak szeplőtelen tisztsága, a' Martyrok vére, Pogányok meg-térése, ellene-támadó Eretnekségeknek pusztulása, pokol kapuinak erőtlensége. Ennyi világos bizony-ságok után csak el-hitte az első keresztyén Monár-kával, hogy a' KERESZT által adattatik erő, bátorság, győzedelem, triumphus, és regularis hadakozás.

In hoc Signo vinces. Kevés volt Gróffi Familiájában bé hozni , fel-állítani a' KERESZTES Nevet Császári Diploma által , és maradékira (ha Isten engedte volna) szállítani: nagyobb volt a' KERESZT alázatosságát követni, *értelmét rabságba vinni Krisztus engedelmességére ;* a' kik által Krisztus szól , Krisztus parancsol , azoknak fejet hajtani , szót fogadni , parancsoláttokra magát kötelezni. Ez a' KERESZTnek első dűcsősége , mely a' a' M. Gróffott vonszotta a' Krisztus alázatosságának követésére, mondván Sz. Pállal: *En töllem távol-lég yen dicsekednem , kanem csak a' mi Urunk JESUS Krisztus keresz-tében.*

2. Cor. 10
5

A' KERESZTBEN helyheztethető örömnnek , és dicsekedésnek nagyobb oka, fölségesb mozdítója, a' Krisztus szeretetinek nagy volta, mellyet vég-szenvedésében meg-mutatott. *Mensura charitatis.* Melyről azon Apostoli tanítás mondgya , hogy az egeknek három fundamentomi közül , *nagyob a' szeretet ;* mely az Atyának kebeléből az Egyetlen-egy Fiát le hozta veréjtekre , és szenvedésre , az mint ohajtya vala Salomon az Istennek örök Bóltféségét alá küldtetteni a' földre , hogy a' ki öröktől fogva az Atyával jelen-volt az égnek , és a' földnek alkotásában , és a' ki mindenekben tudós ; jöne alá Salomonnak segedelmére : *Mitte illam de cœlis sanctis tuis , & à sede magnitudinis tuæ : ut mecum sit , & mecum LABORET : küld alá ötet a' te szent Egeidből , és a' te magasságodnak székeiből : hogy lég yen velem (mint Isten) és velem munkálkodgyon (mint meg-testesült Ige.)*

1. Cor. 13.
13

Sap. 9. 10.

Látod, hogy az Istennek örök Bőltfességét veréjtekre, fzenvedésre hía alá; az az a' KERESZTRE. Vallyon, az Atyának kebeléből ki bírhatta volna le más, hanem az egy Szeretet? ô Szeretet, minden módon hatalmas bajnok! nézvén arra, a' kit? a' mire? és a' kiknek kedvéért alá hoztad? ô KERESZT-FA, igaz szeretethez meg-nyitattott Academiája! Most tanulom-meg a' Krisztus szavát: hogy *Nagyob Szeretet nintsen senkiben, mint a' ki az ô lelkét adgya barátáért.* Hát ha ki ellenségiért lelkét adgya, nem bocsúlletesb-e' az ilyen szeretet? Ah! nem nézi ezt a' szeretet; az igaz szeretethez nintsen ellensége, mindent barátyának tart, valakivel jót tehet. De, nem ellenségek valánke' minnyájan? nem haragnak edényie? és felettéb-is; de azt nem nézte, a' mik voltunk, hanem a' mik lehetnénk a' kegyelem által, ha egy Igaz fok bűnösökért lelkét adná, és *őszve békéltetné az ô KERESZTENEK vére által mind a' mik a' földön, mind a' mik mennyekben vannak.* Ugy van; de léfznek, a' kik e' nagy szeretetről meg nem emlékeznek? Egyik oka Krisztus Urunk véres veréjtekkezésének a' kertben, ez vólt: *Quæ utilitas in sanguine meo?* mi haszon az én véremben? De halljad, mivel vigasztallya a' Szent Lélek az halálra bádgyadott világ-meg-Váltóját: *Reminiscuntur, & convertentur ad Dominum universi fines terræ:* Meg-emlékeznek, és meg-térnek az Urhoz a' földnek minden határi. Nem léfznek oly hálá-adatlanok, hogy ily nagy szeretetről meg-felejtkezzenek. Ezeket mondgya az Ur Isten: *Imé a' Pogányokra emelem a' keze-*

Jo. 15. 13.

Coloss. 1.
20.Psal. 29.
10.Psal. 21.
28.

Isa. 49. 22.

kezemet , és a' népek között fel-magasztalom a' jeletem (a' KERESZTET) és el-hozzák a' te fiaidat'ölökben , és a' leányidat a' Válokon hordozzák. Es a' királyok lesznek a' te táplálóid , és a' királynék a' te dajkaid : a' földre le-bo-rúlt orczáival imádnak téged , és a' te lábaid porát nyallják. Lesznek , a' kik éretted véröket ki-ontani kívánniak , és azon KERESZTRE feszítetteti veled egyetemben , hogy amaz te nagy ízeretöddel mondhasza maga felől ki ki : *Christo confixus sum CRUCI* : a' *Kristussal a' KE-RESZTRE szegeztettem*. Soha még nem láttam annak képét , hogy a' KERESZT-FAN egy-felől Krístus , más-felől Szent Pál függött-vólna ? De könnyű a' válasz : fok igazak , fok tekéletes jámborok láthatatlan KE-RESZTEN függenek , a' kiknek képe le-nem irattatik , mivel csak az látta , a' tudgya , a' ki szenvedti , mikit ? és mi-némű mértékben szenved ki ki. Ezek azok a' látható *Confessorok* , láthatatlan *Márttyrok* , kik a' világnak meg-vannak feszítettve , és ő nekik a' világ.

Gal. 2. 19.

Eleveneb képét nem leltem a' mi KERESZTES Vitézünknek , a' M. GROFFnak , mint-ha nevezem láthatatlan KERESZTRE szegeztetett Márttyrnak , ki nem pufztán viseli vala a' KERESZTES Nevet , hanem annak mértékét-is bé tölteni , és a' Krístus szeretetinek nagy vóltát követni , s-magában öregbíteni kívánta. A' ki kedvetlen KERESZTEN fekszik , a' gyakran békétlenkedésiből ismérni meg , hogy azt nem szereti , csak szenvedti. A' M. GROFFnak békeségéből , hálá-adásiból , imádságiból , akarattyanak az Isten akarat-tyá-

tyával való szövetséget nyilván ki lehetett tanulni, hogy szeretetből tűrte Istentől reá bocsáttatott, tovább hűsz esztendőknél uralkodó nyavalyákat; de mint-hogy Isten akarattyát látta, e' kerefztet Salomonnak aranyas ágyával meg nem cserélte volna. Meg romladozott testében találtatott e' tag, mely Krisztus bélyegit ne viselte volna? a' lélek mint-hogy maga-is láthatatlan, úgy láthatatlan KERESZTEN függ, az mint egy-néhány Esztendőktől fogva így függött a' M. GROFF Uré; minek-utánna az Egyetlen-Egy Gyermejét, szemének vigaságát, Gróffi házának utolsó istápját, és csillagát koporsóba tette. Kinek képe menyiszer előtte forog-vala, annyiszor keserves gondolatokkal feje, mint valami tövis kuszorúval, által-liggattatott; az ódala, atyai szíve éles-törrel által-verettetett; mi tagadás benne? könyvei-is meg áradtak. Ha vétett benne, vétett mint szerelmes édes Atya; és mind az-által ugyan mint Catholicus Gróff, magasztalta az Ur Istennek irgalmaságát a' koronás Profétával: *Misericordiâ Domini plena est terra. Az Ur irgalmaságával rakva a' föld. Az ő testének földje ugyan sebekkel rakva volt, melyeket a' világ stylusa nem hina irgalmaságnak; de halljuk meg, mit mond bölts Cardinalis Bellarminus, magyarázván azon sóltárt: Misericordiae est, non omnes miseriae tollere, ut majori misericordiae praeparetur locus. Irgalmaság az-is, ha némely nyavalyák el-nem vétetnek, hogy nagyobb irgalmaságnak hely készíttessék. Lehet-e nagyobb kegyelem a' Krisztustól, mint maga sebeit az őtet szerezők-*

Psal. 3. 2. 5.

Bellarm.
in loc. cit.

tökkel közlenyi ? mint, önnön maga képét, és hasonlatosságát azokon, mint valami drága kőveken, ki-metzeni ? E' nevelte a' M. GROFFban azt a' mennyei világosságot, mely követi az igaz hitet ; ez vastagította a' láthatatlan jóknak reménségét, ez gyúllasztotta az Isteni, és fele-baráti szeretetet, hogy Ellenséginek idegenségi, Tisztségének gondos foglalatossági, testének halálos bádgyadási között hallatnék mondani a' Seraphicus Doctornal : *Domine JESU, nolo sine vulnere vivere, quia te video vulneratum ! Sebetlen nem élhetek, mert látlak téged meg sebesítetve, kegyes JESUSom.* Hogy a' ki a' Catholica hitre által-költözésével követte a' KERESZTEN mutattatott alázatosságnak példáját, a' Krisztus béllyegit testén hordozván követné a' szeretetnek nagy vóltát. *Mensuram charitatis.*

S. Bonav.

Abban meg ne útközzön fenki, ha én az Urban elnyúgodott M. GROFFnak halotti koronáját az eó fok keserves próbájából, és szenvedésiből, mint valami drága gyöngyökből, fűzöm : midőn úgy látom, maga a' Nemzetségek Doctora akarván sommában foglalni Krisztus nevéért viselt dolgait, a' Lajstromban nem jegyzi fel, hogy Krisztus szméllye szerént le-jött az égből ötet meg téríteni ; sem, a' miket hallott az harmadik égből ; hanem olvasom a' *veszszőket, tömlőczőt, hajó-törést, meg-köveztetést* a' Krisztus nevéért, az az, a' szenvedéseket, ugymint Krisztushoz való szeretetinek emlékezetes jeleit. Illyen rubintokból fűzte maga koronáját ez a' KERESZTES Vitéz.

2. Cor. 11.

25.

Lehetne nékem-is a' világi Oratorokkal, a' M. Urnak Gróffi Czimeréből elő-rántanom vagy az koronás *Oroszlyánokat*; vagy szájában-tartott négy börtökkel röpülő *Galambot*; V. T. T. N. VIRTUS TUA TE NOBILITAVIT, vagy a' mely stylussal a' M. Országai Cancellárián költ Diploma szól: E. ELEVAVIT. mikor az Elejitől vött Nemzetes, és Vitézlő Familiájában a' GROFFI méltóságot bé-palantálta. Elő-hozhatnám hármass Csilaggal ragyagó *Koronáját*, a' nyakán nyilal lőtt fehér *Hattyút*, két-fejű *Sas-kefelyűt*, sok Nemzetséges érdemes Virtusinak ékesítő jeleit; ha Apostoli sarlómat akarnám az Oratorok aratásába bocsátanom. De nékem fel-tett czéllom fzerént, az eő Gróffi Czimerében semmi tekéntetesben nem fénylik, a' koronából fel-súgározó két ágú arany KERESZTnél.

Akarod tudni, a' KERESZT' mi légyen? Szólyon a' negyedik Sæculum-béli keresztyén Patriarka: CRUX, *spes est Christianorum*, a' KERESZT' ugymond, a' keresztyének reménsége. Lehetneke' ellenségia' KERESZTnek? Sokan: *Quos sæpe dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos CRUCIS Christi: a' k'ket g'lyakorta mondottam néktek (most pedig sírva-is mondom) a' Kristus KERESZTENEK ellenségit.* Ezeknek micfoda reménségek lehet az Isten országához, nem tudom. CRUX, *refrænatio divitum, adversus dæmones triumphus; a' KERESZT' a' gazdagoknak zabolája, az ördögök ellen diadalom.* A' kik másokra vetnek KERESZTET, magokra nem, a' kísértetet hogy győzhetik meg? nem

tudom. CRUX, *Martyrum gloriatio*, *Ecclesiae fundamentum*, *Idolorum repulsio*: a' KERESZT a' *Martyrok dicsősége*, *Anyaszentegyháznak fundamentuma*, a' Bálványok ostroma. Nem Bálvány azért az a' Jel, mely a' Bálványoknak végét szakasztotta. Egyik Bálvány a' másik Bálványnak nem ellensége, különben a' pokolbéli Republica meg hasonlanék, ha (az mint. Krisztus argumentálódik) egyik Sátán a' másikára hádakoznék. Azért valahol KERESZT-jel fénylik, ott a' Bálványok ostroma, ott a' pokolnak meg-dúllója, ott az ör-álló, és vi-gyázó ifráza; ott az örök váltságunk jele. A' Japoniai Nemzetek nem oly igen régen el-szakadván Krisztustól, és a' régi Bálványokhoz folyamodván; a' Tenger par-tyán, a' hol az Europai Gallyák ki-szállanak, a' KE-RESZTET tették jelül a' meg tapodásra, melyből vi-lágosan ismérnék meg, ki volna keresztyén, ki Po-gány? Az HOLLANDUSOK féltiben tapodgyák-va-la. Mi képzebbek volnánk TAJCOSAMA vér-ontó pallo-fa alá, és JAPONIAI tűzekbe menni, mint sem a' KE-RESZTET (az'az, örök váltságunk jelét) meg-tapod-ván, le-mondani a' keresztyénségről. Ha a' Seregek Ura szövetségének ládáját csak történet-szerént-is illetni ha-lalos volt; él az Ur, halálnak fia azok, valakik e' drá-ga-látos Jelt talpok alá vetik, és azzal együtt a' Krisztust.

Matth.
12. 26.

2. Reg. 6.
7.

Az igaz keresztyénségnek Jelét vitted bé tehát a' te Gróffi házadba M. Ur, midőn a' KERESZTET Gróffi Czímeres Zászlód-nak közepébe helyeztetvén, löttél menny-országért hadakozó KERESZTES Vitéz. *Felix, qui tanti mensuram Nominis implet!* Szerencsés Férfi-fiú, ki e' nagy Névnek meg feleltél. Az Ember-fiá-

nak nem volt fejét hol meg-nyúgottni , hanem a' KERESZT-
 szárnyán : e' mennyei PELIKÁN madárnak mellyét meg-nyitotta
 a' véghetetlen szeretet , abból folyt-ki a' vér , és víz , az Anyaszent-
 egyháznak hét rend-béli Sacramentomi , Szentségi , a' bűnök bocsá-
 nattyára , lelkek szentelésére . Annak érdeminek nyeresége Te valál
 egyik nem utolsó , Anyaszentegyházhoz meg térőknek tüköre ; ki
 Luc. 7. 20. nekünk e' földön jó példát , mennyekben az Isten Angyalinak víga-
 ságot példás meg-téréssel szerzettél . Te a' Szent KERESZTben
 a' Krisztus alázatoságát engedelmes fiúi félelemmel , parancsolatok-
 nak meg-tartásával , a' Szentségekhez nagy reverentiáddal követted ;
 a' meg-Feszítettett Krisztusnak minden módot meg-haladó szeretet-
 rét magadban öregbítetted , testeden békével viselt Krisztus békéje
 által , és azt másokban-is nevelni kívántad , midőn az halálra-vált
 JESUS Gyülekezetinek könnyetskáját Istenes költséggel nyomta-
 tásban ki-bocsátottad ; Jóságidban a' KERESZTEket fel-cmelted ,
 a' JESUS kúttyához Aldozó Csótörtőkön menendő Processiókat öreg-
 bített , Uri cselédiddel kísérted , Istenes alamisnáiddal tápláltad .
 Papokat , szerzeteseket , mint Isten Angyalit , házádba fogadtad ,
 mennyei dolgokról tudós értelmes emberekkel tractálni meg nem
 úntad , azt a' napot vesztett napnak tartván , melyben Szentséges
 Mife nélkül maradnál . A' te házádban , még éltél , nem hallatott
 Pl. 72. 9. Anyaszentegyházat gúnyoló nyelv , és a' ki *az égre tenni* mérné
az ő száját , Istennek Nevét , Szűz MARIAnak méltóságot károm-
 laná . E' volt az Te Gróffi házádban bevitetett KERESZTnek Trium-
 phusa , győzedelme , hogy annak jelen-létére az *Ægyptus bálván-*
 sa. 19. 1. *ny*i meg-némulnának , és szájakra nyelvekre lakat tétetnék .

El-jött az Ideje , hogy azon KERESZT , mely az életnek
 alkotóját halálról győzedelemre , és örök dűcsőségre vitte ; néked-
 is M. GROFF , meg nyissa a' *Sacramentum redemptionis* , az örök
 váltságnak titkát , melyben a' te lelket részesültette (ugy remél-
 lem) az 1727. dik Esztendőnek utolsó , és végső Napiján a' dűcsőf-
 ségnek Ura , a' Krisztus ; hogy az Uj Esztendő napját oda-fel véle
 együtt a' dűcsőségben üllenéd meg . Az Ezer hét száz húsz után
 Gen. 2. 3. következő HETED-szám , lótt néked az UR Nyugodalmának napja ,
 hogy

hogy Krisztussal meg pihennél , és a' KERESZTről mások kezei ál-
 tal le-véretnél. UJ Esztendőrt nem már a' szerelmes Házas-társad, ki-
 vel ide-alá a' földön 30. egész Esztendőket el-töltöttél; nem az édes
 Gyermeked , Tekéntetes Nagyságos négy Uri Vejeid; sem a' Te-
 kéntetes Nemes KÜKÖLLŐ Vár-megye, mint érdemes Fő Ispánnya-
 nak; hanem az Angyalok oda-fel aggratuláltak, ugy-mint bé-ira-
 tott Tárfoknak, végezetlen bódog örök Esztendőt. Es mint-hogy
 a' Bölts-ként: *Nil sub sole novum*, az ég alatt nints semi UJ; nem
 a' földet, hanem a' dicsőült Anyaszentegyházat illeti az UJ Eszten-
 dő-szám. Melynek igazab képét nem lelem, mint az Izrael népé-
 nek Ægyptusból való ki-bontakozásoknak hólnapját, melyről kez-
 dették Isten parancsolattyából számlálni az Hólnapokat, és Eszten-
 dőket: *Mensis iste vobis principium mensium: primus erit in mensibus*
Anni. Ez a' hólnap néktek a' hólnapoknak kezdete: első lesz az
Esztendő hólnapi között. Mi módon Első? Nem-de már Ægyptus-
 ban fok hólnapokat töltötték-el? Ah! mert a' hólnapokat, kiket
 a' szolgálatnak házában a' kegyetlen birodalom alatt el-töltöttek,
 számba sem köll venni; akarta az Ur Isten az cő szabadságának
 Esztendejét attól a' Naptól fogva számláltatni, melyben Pharaó
 rabságából, Isten vezérlése alatt, új szabadságnak szárnyaira kelte-
 nek. Mely-is a' te, tőlünk-való el-költözésednek képe vőlt, Isten-
 ben el-nyúgodott M. GROFF; ide-alá aggratulállyake' néked UJ
 Esztendőt, a' hol éhség, szomjúság, változások, idegenségek, vér-
 ontó úrközetek, országoknak bódulási, nemadnak a' csendes életnek
 helyt? Itt üdvözyelek, itt szerencsélteffelegek, a' hol a' keresztről a' keresz-
 tet éri, s-nem tudgyuk, az hólnapi nap mit szűl fejünkre? Nem csudáló,
 ha Sz. Simeonnal az édes JESUST öledbe vévén az óltári Szentség-
 ben, ugy-mint kétz úti-társat: *Decembernek utolsó napján, nap-*
haladta után, siettél az örök váltságnak UJ Esztendejére, a' hol
mondhatnád Josuéval: Non est clamor adhortantium ad pugnam,
neque vociferatio compellentium ad fugam: sed vocem cantantium
ego audio: Nem útközetre bisztatók szava ez, sem szaladásra kí-
szerítők szózatya: hanem éneklőknek szavát hallom én. Hallottad
 az éneklők szavát, mellyel hírtak a' KERESZTről a' Triumphusra;
 a' szen-

Eccle. 1.

10.

Exo. 12.2.

Exod. 32.

18.

a' fzenvedésekről dűcsőségre; a' földi pásztorság alól a' dűcsóult akolba; a' köny-hullatások volgyéből az élők földébe; az Oóból, az UJ, bódog, leg-szerencsésb Esztendőnek végetlen birodalmába; hogy a' ki az 1679d k Esztendőnek első napján (kit UJ Esztendőnek hívunk) virradóra születél-va e' világra: életednek Negyven kilenczedik esztendejében, azon születésed fényes Hajnalát mennyekben üllenéd, és koronáznád meg *in Splendoribus Sanctorum*.

Pfal. 109.

3.

Mely pirossan fel-kelő hajnal, noha néked M. GROFF, kezdetevőlt az örök Napnak, kinek vége, s-el-hanyatlása nintsen: mind az által ide-alá a' te gyászos koporsódra borúl mái napon az Anyaszentegyház, és szerelmes Fiának meg-hidegedett tetemét által-ölelvén, el-fakad sírva. Abner halálán nagyob vagy tisztetiséget, vagy szeretetet nem mutathatott David Király, mint az eő jó barátjának, Isráélben nagy Fejedelemnek koporsója felett sírván: *Flevit*

2. Reg. 3.

32.

super tumulum Abner. Többet, úgy van, többet érdemlett volna Abner Davidtól, a' kinek pártjára hódultatta az egész Isráelt; ha a' Halottnak többet, s-nagyobbat adhatnánk, igaz szűv-béli köny-hullatásfunknál. Sűrűn eredő könyveivel emleget ma téged M. GROFF, az Erdélyi Catholica Anyaszentegyház, kit te, még eltél, életednél inkább kedvellettél; kinek pártjára, s-hűvségére által-jöttél szerelmes Gyermekeddel; és (ha úgy lehetett volna) az egész el-széllyedet Isráelt, Magyarságot, régi Sz. István Király törvényére edesíteni kéfz lettél volna; és a' mi jót, üdvöségeit magad lelkedben tapasztaltál, másokat-is abban részesé tenni. A' te szép híred, neved, virágzó emlékezeted nálunk örökké fenn marad; a' te alázatoságodnak, mindenekhez mutatott Uri kegyeségednek, áitatóságodnak, mennyei dolgokhoz nagyon hajlandó szeretetednek képét femmi üdö, és mostoha nyelv el-nem törüli. Ma ugyan GROFFI Nemzetedet, kinek magad kezdője, magad végzője vagy, koporsódba bé viszed, édes Gyermeked, JOSEPHed mellé; dicsíretes cselekedetidet se a' moly meg nem emésztheti, se Halál porrá nem teheti; ezek ma koporsódba dűcsőségesen bé kísírnék, mint-hogy más pompát testamentom-tételedben nem kívántál, a' ki KERESZTnek tanítványa valál, és tisztelője; nagyob tisztetiségnek

tar-

tartván Keresztyén viselt-dolgaidnak vállain, hogy sem fel-öltöztetert Lovakon, szomorúan-vert dob, trombita szóval, sírodba bé szállíttarni.

Mellyet midőn említek, észre vészem kesergő orczádat, és ide fel-hallom zokogásidat M. GROFFNE, DANIEL MARIA Aszszony : néhai M. GROFF Urnak, ha nem Religiójának, életinek hűvséges párja, Gróffi házának nagy tisztetsége, és bős Gazda-Aszszonya. Adta volna Isten, egyéb kedvező szrencsésb dolgokban lehetett volna e' mi költsos Királyi Városunk néked KINTSES KOLOS-VARAD. De jaj! e' név szomorú forfodra fordúlt. Két drágáb KINTSEDET ma itt hagyod, édes Uradat édes Gyermeked koporsója mellé helyheztetvén. *Benedicta tu Domino, quae fecisti misericordiam banc cum Domino tuo.* Légy áldott az Úrtól, ki ezt az irgalmaságot tetted a' te Uraddal, mind KERESZTEN való hoszszas fektiben, MARIAval kerezte Jo. 19. 25. mellett áthatatosan szolgálván; s-mind azon kezefsztről Uradnak holt testét le-vévén, könyhullatásiddal ásztatván, és apolgatván. *Et nunc retribuet tibi quidem Dominus misericordiam, & veritatem :* és most meg fizeti ugyan néked az Ur az irgalmaságot, és igazságot. Irgalmaságot árva forfodban; igazságot azon drágálatos KERESZTnek, kit a' te M. Férjed magának választott, megismérésében; mely áldott jel nem egyéb, hanem : *Eletnek fája* azoknak, kik meg-fogják azt : és a' ki meg-tartya azt, boldog. Es senki e' Világ tengerén az örök váltságnak partyára ki nem szállhat, nisi CRUCE Christi portatus, hanem-ha kit a' Kristus KERESZTE által-víszén; Ugymond Sz. Agoston Doct.

2. Reg. 5.

2. Reg. 6.

Prov. 3. 18.

Traet. 1. in Joan.

Nem külömben ti néktek-is meg-fizeti az Ur, cpeséggel meg-tölt szerdmes édes Leányi, KLARA, KATA, MARIA, BARBARA, SOPHIA, TERESIA; és Tekéntetes Nagyságos Négy Uri Vejeji; Tekéntetes Nagyságos Baro PERENYI IMRE Ur, FÖLSEGES URUNK, Tiszán-innét lévő Distriktualis Királyi Táblájának igazgató PRÆESESE. Tekéntetes, és Nagyságos Baro Csík-Szent-Királyi ANDRA-

DRASI FERENCZ Ur; Tekéntetes, és Nagyságos Baro
PERENYI PAL Ur; Tekéntetes IKTARI BETHLEN
SAMUEL Ur : Kik a' Ti Uri Méltóságos Atyátokhoz mind
élteben , s - mind hólta után nagy fiúi kötelességeket meg-
mutattátok , hárman Magyar- Országának távollévő földcíről ,
alkalmatlan téli időben ide-bé fáradván : *Ubiunque fuerit cor-
pus, illic congregabuntur & Aquila.* Mely igaz szeretetért *legyetek
áldottak az Urtól.*

Matth.
24. 28.

Te-is szépen nevelkedő lilium-szál , PERENYI KAROLY
Urfi, több virágzó Magyar, s-Erdélyi Hazák-béli édes Unokáival
egyetemben : *Legyetek áldottak az Urtól*; nevelkedgyetek Hazái-
tok örömhöz , a' kikben , most koporsójába bé-szálló KERESZTES
Familia, hasonló virtusokkal fel-sarjuzzék valaha, és Anyai ágon-is
vőtt Uri erköltsők örökösödgyenek meg ti bennetek.

Legyetek áldottak az Urtól Ti-is Tekéntetes, Nagyságos ,
Nemes Kükölli Vár-megyének Fő Rendei, érdemes Tisztei, és
jelen-lévő Követtyei, el-hagyatott engedelmes jó Népei : *Jabes-
Galaaditák* áldásában legyen részetek, valakik a' ti M. Fő Tiszte-
tekkel ma irgalmaságot cselekesztek, néhai Kereszten fekvő, és
Krisztus béllyegit hordozó, de már meg-hidegedett Testét kopor-
sójába bé kísírték. Es valakik az Római Anyaszentegyháznak
egyik Oszlopát ma le-dőlve láttátok, bátran mnodgyátok én
velem : *Quoniam maximus cecidit hodie in Israël* : Mert nagy Em-
ber esett-el ma Isráélben; el-esett, de a' KERESZT terhe alatt ;
hogy a' ki élteben a' Krisztus KERESZTEBEN dicsekedett, és an-
nak béllyegit testén hordozta : bődög ki-múlása után kőstollya
meg annak gyümölsit, mondván a' mennyei Vő-legényel : *Ascen-
dam in palmam, & apprehendam fructus ejus* : Fel-hágok a' palma
fára, és meg-fogom annak gyümölsit ; hogy a' KERESZTnek
titkait a' mely híven bősüllötte a' földön, oly bődögül az által
nyert örök váltságot, és koronát vegye el.

Reg. 3.
38.

Ant. 7. 8.

A M E N.

